

SAAS? Seznamte se!

Software jako službu mohou používat tvůrci aplikací a firemní i soukromí uživatelé

Software jako služba (software as a service, SAAS) představuje jeden z perspektivních nástrojů pro společnosti, jež se zabývají vývojem a prodejem softwarových aplikací. A také pro většinu jejich uživatelů – od soukromých osob přes střední a malé podniky až po velké koncerny a potenciálně i stát.

PRINCIP A PODSTATA

Princip SAAS spočívá v tom, že si uživatel vybírá pouze určité služby softwarové aplikace a jejich rozsah. Nezabírá svůj počítač mnoha aplikacemi, které využívá jen částečně, ale platí pouze za to, co skutečně potřebuje a používá. SAAS se nabízí a poskytuje téměř výhradně prostřednictvím internetu, a proto je i pro softwarové společnosti vhodným distribučním kanálem s minimálními náklady. Na něm lze snadno oslovit potenciálního uživatele SAAS a bez problémů z něho

učinít aktivního. Odpadají složité instalace s dalšími požadavky na kapacitu hardwaru.

Podstatou SAAS není prodej softwarové licence jako ready-made produktu – typicky na instalačním CD – případně vytvoření softwaru na míru, ale poskytnutí služeb jeho uživatelům. A to prostřednictvím hostingu aplikace poskytovatelem služby, který může, ale nemusí být držitelem autorských práv k softwaru, jenž ji umožňuje. V čem se SAAS převším liší od tradičních a obecně známých způsobů poskytování softwaru a jaký je jeho právní rámec?

Zejména rozsahem licenčního ujednání. V případě smlouvy o vytvoření softwaru na zakázku na základě smlouvy o dílo či objednávky získává uživatel

TOMÁŠ ZACHA
advokát, partner,
advokátní kancelář
Konečná & Šatář

jako objednatel nejen licenci k jeho použití, ale za splnění nikterak složitých podmínek autorského zákona č. 121/2000 Sb. na něho přecházejí prakticky všechna majetková autorská práva.

LICENČNÍ UJEDNÁNÍ

V případě ready-made softwaru zákazník získává uživatelskou licenci, která mu umožní – nikoli však exklusivně – jej používat v plném rozsahu. V tomto případě jsou rovněž typické pravidelné aktualizace softwaru, jež reflek-

tují vyšší stupeň vývoje, případně doplnění databází, které jsou jeho součástí. Často se lze setkat s kombinací obou licenčních řešení.

SAAS oproti tomu poskytuje uživateli pouze službu. Licenční ujednání se v případě SAAS nevyskytuje vůbec nebo jen v minimálním rozsahu nezbytném k ochraně práv autorů softwaru či databází. Zejména pokud se liší od poskytovatele SAAS. Uživatel SAAS nenabývá licenčních práv. Strany tedy pouze definují rozsah služeb poskytovaných SAAS – typicky odkazem na příslušné aplikace – dobu jejich poskytování a poplatek za ně. Jde tedy o inominátní (nepojmenovanou) smlouvu.

Služba, cena a čas nestačí k pregnantnímu smluvnímu ujednání mezi poskytovatelem a uživatelem. Mezi další typická ujednání patří dostupnost systému a jeho reakční doby, uživatelská podpora, on-line asistence provozovatele, požadavky na technické vybavení uživatele, ochrana dat vložených do systému uživatelem a jejich zálohování poskytovatelem. Dále lze doporučit sjednání podmínek přenositelnosti a sdílení dat, možnosti měnit kapacitu systému a rozsah služeb včetně počtu jejich oprávněných uživatelů. Poskytovatel SAAS také obvykle garantuje uživatelům jeho pravidelné aktualizace. Mezi další nezbytné podmínky příslušné smlouvy patří například ukončení SAAS a vypořádání, ochrana duševních práv, rozhodné právo či orgán příslušný k řešení sporů. V čem jsou výhody či nevýhody SAAS oproti konvenčním softwarovým licencím či softwarům na zakázku?

VÝHODY A NEVÝHODY

Jistou nevýhodou softwaru jako služby je ochrana údajů a dat vložených do vzdáleného systému. Proto je nutné dbát ve smluvních podmínkách na jejich plnou ochranu před neoprávněným užitím a zásahem třetí strany či poskytovatele. Výhodou je absence vstupní investice. Uživatel platí průběžně za dobu či rozsah využití služby a nevystavuje se riziku zmařené investice do softwarové licence, jež mu z nějakého důvodu nepřináší požadovaný užitek a komfort. Systém, na kterém je SAAS poskytován, je většinou průběžně aktualizován, aniž by uživatel musel provádět nové instalace či platit za aktualizaci poplatky.

Software jako služba je flexibilní – jeho používání lze poměrně rychle a snadno zahájit, rozšířit, zúžit i ukončit. A navíc nezahlcuje kapacitu počítače. Na rozdíl od drahých softwarových aplikací, u kterých je třeba počáteční investici pro zohlednění v nákladech odpisovat, je platba za použití SAAS daňovým nákladem běžného hospodářského roku uživatele.

ATRAKTIVNÍ ALTERNATIVA

Z fungování SAAS vyplývá, že je poskytován vzdáleně, na serveru poskytovatele. To znamená, že uživatel se ke službě připojuje, když ji chce použít, prostřednictvím internetu. Nezávisí te-

Software jako služba je flexibilní, nezahlcuje kapacitu počítače a může se stát atraktivní alternativou pro poskytovatele softwarových aplikací i jejich uživatele

dy na jednom počítači a jeho paměti. To umožňuje používat software jako službu z několika pracovních stanic. V takovém případě je třeba firemnímu uživateli doporučit, aby stanovil jasná pravidla pro své zaměstnance, aby nebyly ohroženy důvěrné informace.

Kvůli uvedenému fungování se může ze SAAS stát atraktivní alternativa pro poskytovatele softwarových aplikací i jejich uživatele. Seznámení se SAAS lze proto doporučit nejen tvůrcům aplikací a jejich poradcům, ale i firemním i soukromým uživatelům. ■